

Ochranné léčení a zabezpečovací detence

Abstrakt

Tématem této diplomové práce jsou dvě ochranná opatření – ochranné léčení a zabezpečovací detence. Jedná se o trestněprávní sankce, které představují právní následky trestného činu či činu jinak trestného. Jejich funkcí je léčba, náprava pachatele a ochrana společnosti před nebezpečnými osobami. Vzhledem k množství případů z nedávné doby, kdy se duševně nemocní pachatelé dopustili závažného násilného jednání po propuštění či útěku z ochranného léčení, jde o aktuální téma.

Cílem této práce je charakteristika ochranných opatření obecně a dále podrobný rozbor jednotlivých aspektů ochranného léčení a zabezpečovací detence, tedy jejich ukládání, výkonu, trvání, změny a ukončení. V případě ochranného léčení také charakterizují jeho formy a typy. Analýzou účinné právní úpravy zhodnotím tato ochranná opatření z hlediska de lege lata a také navrhnou možná opatření de lege ferenda.

V úvodních kapitolách charakterizují pojem a účel ochranných opatření, přičemž je také srovnám s tresty. Ve stručnosti popisují i zabránění věci, zabránění části majetku a ochrannou výchovu. Následně definují důležité pojmy, se kterými ochranná opatření pracují, např. pojem nepřičetnosti, zmenšené přičetnosti či zneužívání návykových látek. Dále uvádím obecné zásady a zákonné podmínky pro ukládání ochranných opatření. V následujících kapitolách pak podrobně rozebírám výše uvedené aspekty ochranného léčení a zabezpečovací detence. Krátce také přiblížím fungování a činnost brněnského a opavského ústavu pro výkon zabezpečovací detence. Věnuji se i zákonu o výkonu zabezpečovací detence, objasním důvody jeho vzniku, vybírám některá práva a povinnosti chovanců a zabývám se otázkou kázeňských přestupků a omezovacích prostředků. V dalších kapitolách popíši ukládání ochranného léčení a zabezpečovací detence mladistvým a dětem mladším patnácti let. Dále vybírám některé judikáty z oblasti ochranných opatření. Závěrečné kapitoly pak ochranné léčení a zabezpečovací detenci hodnotí z hledisek de lege lata a de lege ferenda. Zmiňuji také některé problémy, které se vyskytují v oblasti znaleckého posuzování.

Ochranné léčení a zabezpečovací detence jsou velice důležitými instituty, které vychází ze skutečnosti, že některé pachatele je třeba nejen určitým způsobem trestat, izolovat, ale i léčit. V případě ochranného léčení probíhá tato léčba ambulantně nebo ústavně a vzhledem k diagnóze pachatele jde v praxi o léčení sexuologické, psychiatrické,

protialkoholní a protitoxikomanické. Největším nedostatkem ochranného léčení je chybějící samostatný zákon o jeho výkonu. Zabezpečovací detence je přísnějším ochranným opatřením, které je subsidiární k ochrannému léčení. Trvání zabezpečovací detence není časově omezeno, jestliže potřeba ochrany společnosti trvá, lze chovance izolovat i doživotně. Její výkon je upraven samostatným zákonem, který je komplexní a zdařilý a mohl by být inspirací pro úpravu ochranného léčení.

Přínosem této práce je především systematický a ucelený rozbor jednotlivých aspektů ochranného léčení a zabezpečovací detence. Analýzou jejich účinné právní úpravy jsem odhalil její pozitivní rysy, ale i některé nedostatky, k jejichž nápravě navrhuji určitá opatření z hlediska de lege ferenda. Rozšíření by si jistě zasloužily kapitoly věnující se ukládání ochranného léčení a zabezpečovací detence mladistvým a dětem mladším patnácti let. Tématem do další diskuze je pak nepochybně problematika znaleckého posuzování.

Klíčová slova: ochranná opatření, ochranné léčení, zabezpečovací detence